

OKRUŽNI SUD U BANJALUCI
Broj:011-0- Su-15-001 874
BANJALUKA, 30.11.2015.

Na osnovu čl. 48. stav 3. i 31. stav 3. tačka e) Zakona o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/12 i 44/15) u vezi sa članom 6. Zakona o zaštiti svjedoka u krivičnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 48/03), a u skladu sa odlukom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, broj 02-50-1773-1/2010 te Memorandumom o razumijevanju potpisanim 30.07.2010. godine, broj 0110 Su 10 000 650 , između Okružnog suda u Banjaluci, Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravde Republike Srpske i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH, predsjednik Okružnog suda u Banjaluci 30.11.2015. godine donosi

UPUTSTVO ZA RAD ODJELA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI

I OPŠTA UPUTSTVA ODJELA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA

1. Odjel za podršku svjedocima Okružnog suda u Banjaluci (u daljem tekstu: OPS, odnosno Sud) je odgovoran za pružanje psihološke, socijalne i logističke podrške i pomoći svjedocima koji se pojavljuju pred Krivično – prekršajnim odjeljenjem i Posebnim odjeljenjem za suzbijanje organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala Suda.
2. Primarni cilj OPS-a je da obezbjedi odgovarajuću psihološku podršku i pomoć svjedocima prije, za vrijeme i poslije suđenja, te da se pružanjem profesionalnih usluga izbjegne mogućnost da svjedočenje izazove dodatne negativne posljedice, novu patnju ili traumu potencijalnom svjedoku. Shodno tome, OPS doprinosi efektivnom funkcionisanju Suda, pomažući u procesu dovođenja svjedoka pred Sud, bez obzira da li su pozvani od strane Tužilaštva, Odbrane ili Suda.
3. Ukoliko se u toku sudskog postupka u svojstvu svjedoka pojavi osumnjičeno ili optuženo lice koje se dovodi iz pritvorske jedinice, OPS će istom pružiti odgovarajuću psihološku podršku uz izričitu naredbu Suda.
4. Svi svjedoci pred Sudom, bez obzira na stranu u postupku koja ih poziva, imaju ravnopravan pristup uslugama OPS-a. Sve informacije koje OPS primi će se profesionalno tretirati i dostavljati onoj strani u postupku koja poziva svjedoka.
5. Rad OPS-a ni na koji način ne ulazi u sadržaj iskaza koji će svjedok dati pred Sudom (koji se tiče predmetnog svjedočenja), već se odnosi na psihičko stanje i potrebe svjedoka.

II INTERNE PROCEDURE OPS

6. OPS vrši procjenu psiholoških, zdravstvenih, socijalnih i logističkih potreba svjedoka u različitim fazama sudskog postupka. Osnovna uloga OPS-a je da obezbjedi

tačne informacije svjedocima u vezi sa njihovim učešćem u procesu suđenja, kao i da identifikuje, a gdje je moguće otkloni psihološke prepreke za davanje iskaza.

7. U smislu ovog uputstva, individualni spis svjedoka označava spis koji formira i vodi OPS za sve svjedoke (svakog pojedinačno) koji svjedoče u pojedinačnom krivičnom predmetu ovog suda.

a.) Kontaktiranje svjedoka

8. Prvi kontakt sa svjedocima tužilaštva ostvaruje se po potvrđivanju optužnice u datom predmetu, nakon što se OPS-u dostavi lista svjedoka od strane predsjednika/ce sudskog vijeća.

9. OPS stupa u kontakt sa svjedocima sa dostavljenog spiska u dogovoru sa predmetnim tužiocem, a uz saglasnot predsjednika sudskog vijeća. Inicijalni kontakt ima za cilj psihološku procjenu i procjenu potreba svjedoka te poduzimanje mjera u skladu sa identifikovanim potrebama. Informacije o svjedoku unose se u poseban obrazac o procjeni potreba, kao i obrazac sa kratkim opisom razgovora i prilažu se u individualni spis svjedoka. OPS po potrebi uspostavlja kontakt i sa odjelima za podršku svjedoka tužilaštava, s ciljem razmjene relevantnih informacija o svjedocima koje ukazuju na psihičko i zdravstveno stanje svjedoka od važnosti za sudski proces.

10. U ovoj fazi svi svjedoci koje kontaktira OPS dobiće kontakte (broj telefona, elektronska adresa) OPS-a .

11. Svjedocima koji u ovoj fazi sudskog postupka ne budu kontaktirani od strane OPS-a, uz sudski poziv dostavlja se informativni dopis o radu OPS-a sa kontaktima (telefon, elektronska adresa, poštanska adresa).

12. Informacije o svjedoku (procjena potreba) koje OPS dostavlja predsjedniku/ci sudskog vijeća u pisanoj formi sadrže: psihološku procjenu i mišljenje, podatke o zdravstvenom stanju, socijalnim prilikama i/ili druge relevantne podatke od važnosti za svjedočenje koje Sud uzima u razmatranje prije odlučivanja o primjeni bilo kakvih mjera za zaštitu svjedoka.

13. U fazi izvođenja dokaza odbrane ista procedura se prati za svjedoke odbrane. U ovoj fazi glavnog pretresa odbrana će biti upoznata sa postojanjem OPS-a, te mogućnosti da imenuju svjedoke koje će OPS-a kontaktirati s ciljem procjene psihološkog stanja, te potreba istih.

b) Prije dolaska svjedoka na svjedočenje

14. Ukoliko se radi o osjetljivim svjedocima (ugroženi svjedoci, svjedoci pod prijetnjom, maloljetni svjedoci, zdravstveno ugroženi svjedoci isl.), OPS uz saglasnot Suda i strane koja poziva svjedoke, organizuje susret sa svjedokom u sudu prije njegovog svjedočenja, ukoliko je to moguće. Susret sa svjedokom u sudu ima za cilj efikasniju psihološku procjenu i procjenu potreba svjedoka, te upoznavanje svjedoka sa načinom svjedočenja, sudnicom, rasporedom sjedenja u sudnici i drugim informacijama koje mogu biti od pomoći svjedoku.

15. OPS u ovoj fazi sudskog postupka stoji na raspolaganju i svjedocima koji nisu prethodno kontaktirani, a koji se nakon čitanja informativnog dopisa poslanog uz sudski poziv obrate Odjelu.

Dolazak svjedoka na Sud

16. Kada svjedoci dolaze na Sud jer je zakazano njihovo svjedočenje, OPS će na osnovu prethodnih razgovora znati kojim svjedocima je potrebna koja vrsta

pomoći/podrške te će po njihovom dolasku postupiti u skladu sa identifikovanim potrebama.

17. Na dan suđenja OPS toji na raspolaganju i svjedocima koji do tog momenta nisu bili kontaktirani od strane OPS-a, niti su se sami ranije obratili Odjelu, odnosno nakon što su zaprimili sudski poziv i informativni dopis o radu Odjela.

18. Svjedoci kojima se pruža psihološka podrška, naročito mladb.svjedoci i svjedoci sa mjerama zaštite (ugroženi svjedoci, svjedoci pod prijetnjom i zaštićeni svjedoci) po dolasku u Sud upućuju se u prostorije OPS-a.

19. Zavisno od potreba svjedoka i predhodne procjene OPS-a određuje se ulazak svjedoka u zgradu Suda na sporedni ulaz (ulaz za svjedoke) o čemu je rukovodilac OPS dužan obavijestiti predsjedavajućeg/u sudskog vijeća i sudsku policiju.

20. Svjedoci sa kojima radi OPS početak svog svjedočenja mogu da čekaju u prostorijama OPS-a, a o njihovom dolasku pred sam početak ročišta obavještava se predsjednik/ca sudskog vijeća.

21. Ukoliko je potrebno, rukovodilac OPS-a može biti prisutan tokom svjedočenja u sudnici, u kom slučaju će sjediti/stojati pored svjedoka za vrijeme njegovog svjedočenja. Istom je dozvoljeno da na molbu svjedoka od predsjednika/ce sudskog vijeća vijeća zatraži pauzu, ukoliko je stanje svjedoka narušeno tokom svjedočenja.

22. Rukovodilac OPS-a svjedočenje svjedoka sa kojima radi može da prati putem tehničkih uređaja (videostreaming) radi psihološke opservacije i adekvatne procjene za vrstu pomoći (psihološka intervencija) koju će mu pružiti nakon svjedočenja. U slučaju da je glavni preteres (ili jedan njegov dio) zatvoren za javnost, rukovodilac OPS-a dužan je zatražiti odobrenje predsjedavajuće/g sudskog vijeća.

23. Nakon završetka svjedočenja, rukovodilac OPS-a će se sastati sa svjedokom kako bi se izvršila procjena njegovog psihičkog i zdravstvenog stanja nakon svjedočenja.

24. Na kraju radnog dana OPS sačinjava kratki izvještaj o dnevnim aktivnostima sa osvrtom na svakog svjedoka kojeg je pratio tog dana.

Period nakon svjedočenja

25. U periodu nakon svjedočenja, OPS može da kontaktira svjedoka, ukoliko procjeni da je potrebno, odnosno da je svjedoku i nakon svjedočenja potrebna psihološka podrška, jer je svjedočenje bilo traumatično ili naročito uznemirujuće za svjedoka.

26. U periodu nakon svjedočenja pa do izricanja pravosnažne presude, OPS stoji na raspolaganju svjedocima žrtvama krivičnih djela, ugroženim svjedocima, maloljetnim svjedocima i svjedocima s psihičkim poteškoćama za tretman psihološkog savjetovanja. U tom periodu OPS može da da preporuku svjedoku da se radi određenih psihičkih tegoba obrate nadležnim službama (centri za mentalno zdravlje, centri za socijalni rad, psihijatrijske klinike).

27. O svim telefonskim razgovorima i susretima sa svjedokom (prije, za vrijeme i nakon suđenja), OPS pravi službenu zabilješku i prilaže je u individualni spis svjedoka.

Rad sa maloljetnim svjedocima

28. Rad Odjela za podršku svjedocima sa djecom i maloljetnim svjedocima odvija se u skladu sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku RS („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 13/10).

29. Odjel za podršku svjedocima kontakt sa djecom i maloljetnim svjedocima ostvaruje preko roditelja, staratelja ili nadležnih organa starateljstva, a u cilju

prikupljanja potrebnih podataka o svjedoku i dogovora oko dolaska na sud na svjedočenje.

30. Ukoliko je to moguće, Odjel za podršku svjedocima organizuje dolazak djeteta/maloljetnog svjedoka u zgradu Suda prije zakazanog datuma svjedočenja, kako bi svjedok ostvario neposredan kontakt sa rukovodiocem OPS-a. Susret sa svjedokom u sudu ima za cilj efikasniju psihološku procjenu i procjenu potreba svjedoka, te upoznavanje svjedoka sa načinom svjedočenja, sudskim postupkom i drugim informacijama koje mogu da olakšaju sam čin svjedočenja i preveniraju negativne posljedice svjedočenja, obzirom na njihov psihofizički razvoj.

31. Tokom svjedočenja djeteta/maloljetnog svjedoka pred Sudom, rukovodilac OPS-a biće svo vrijeme prisutan.

32. Odjel za podršku svjedocima organizuje i koordiniše sve aktivnosti vezane za svjedočenje djeteta/maloljetnog svjedoka pred Sudom, u skladu sa članom 186. stav 4. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

33. Odjel za podršku svjedocima vodi posebnu evidenciju o maloljetnim licima koja se u svojstvu svjedoka pojavljuju pred Sudom u statistički relevantnim kategorijama (pol, dob u vrijeme svjedočenja, dob u vrijeme izvršenja krivičnog djela, odnos sa počiniocem i drugo). Podaci o mlđb.svjedocima unose se u poseban obrazac, različit od obrasca za rad sa odraslim svjedocima.

Rad Odjela za podršku svjedocima van zgrade Suda

34. OPS može u opravdanim situacijama na osnovu pisane naredbe predsjednika /ce sudskog vijeća, pružati psihološku podršku svjedocima van zgrade Suda, u slučajevima pratnje svjedoka na rekonstrukciju događaja, pratnje svjedoka od/ do zgrade suda na dan svjedočenja, njegovog svjedočenja u prostorijama drugih sudova ili svjedočenja u drugim prostorijama u skladu sa zakonom.

Podrška svjedocima u predmetima drugih sudova

35. Po odobrenju predsjednika Suda, OPS pruža psihološku podršku svjedocima i kada se njihovo svjedočenje ima obaviti u zgradi ovog suda ili na drugim mjestima u skladu sa zakonom, a po zamolnici za pružanje pravne pomoći ili na zahtjev nadležnog tužilaštva ili suda.

III SARADNJA ODJELA ZA PODRŠKU SA OSTALIM JEDINICAMA SUDA, DRUGIM NADLEŽNIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Sudija/sudsko vijeće

36. Odjel za podršku svjedocima inicira kontakt sa svjedocima nakon potvrđivanja optužnice, a po pisanom odobrenju sudije/predsjednika/ce sudskog vijeća koje je zaduženo za određeni predmet. OPS je dužan da sudiji/predsjedniku/ci sudskog vijeća blagovremeno dostavi tražene informacije o svjedoku, koje sadrže procjenu psiholoških i drugih potreba svjedoka koje su relevantne za njegovo svjedočenje.

Pisarnica Suda

37. Odjel za podršku svjedocima dostavlja pisarnici suda dokument Informaciju o stanju i potrebama svjedoka i druge relevantne službene zabilješke kako bi se iste provele kroz CMS i dostavile postupajućem sudiji u spis.

Tužilaštvo i odbrana

38. Odjel za podršku svjedocima saraduje sa objema stranama u postupku u pogledu zadovoljavanja potreba svjedoka. U svakoj fazi sudskog postupka obje strane mogu se obratiti Odjelu za podršku svjedocima u cilju pružanja podrške određenom svjedoku tokom svjedočenja pred Sudom.

39. Neposredno nakon potvrđivanja optužnice, OPS uspostavlja kontakt sa tužiocem angažovanim na slučaju i stručnim saradnikom za podršku svjedocima pri tužilaštvu, pogotovo ako se radi o svjedocima sa psihičkim ili zdravstvenim poteškoćama. Cilj ove saradnje je prikupljanje relevantnih podataka o svjedoku prikupljenih od strane odjela za podršku svjedocima tužilaštva, te što bolja psihička priprema svjedoka za predstojeći sudski postupak. Kontakti se mogu odvijati neposrednim (sastanak) ili posrednim putem (elektronska pošta ili telefonski razgovor) te mogu biti inicirani od obje strane. Prikupljene informacije biće uložene u individualni spis svjedoka.

40. Imajuću u vidu da svjedoci odbrane imaju isti tretman pred Odjelom za podršku svjedocima, kontakt OPS-a sa advokatima odbrane uspostavlja se po istom principu kao u prethodnoj tački ovog uputstva.

Radnik na obezbjeđenju i informacijama

41. Odjel za podršku svjedocima radniku na obezbjeđenju i informacijama dostavlja spisak svjedoka koji svjedoče taj dan, na osnovu kojeg radnik na obezbjeđenju i informacijama može da pozove OPS da sprovede svjedoka do prostorija OPS-a.

Finansijska služba

42. Odjel za podršku svjedocima, uz saglasnost Predsjedavajućeg sudskog vijeća, a nakon što je svjedok svjedočio, dostavlja blagajniku Suda podatke svjedoka potrebne za realizaciju isplate troškova svjedoka na posebnom obrascu, te kopiju lične karte, tekućeg ili transakcionog računa i bankarsku instrukciju za ino-plaćanja u slučaju svjedoka koji dolaze na svjedočenje izvan BiH. Na ovaj način se onemogućuje bespotrebno zadržavanje i kretanje svjedoka u zgradi Suda nakon što završe svjedočenje.

Sudska policija

43. Odjel za podršku svjedocima dostavlja Sudskoj policiji spisak svjedoka koji dolaze na svjedočenje u zgradu Suda na sporedni - službeni ulaz Suda.

44. U slučaju svjedoka sa mjerama zaštite (zaštićeni svjedoci, ugroženi svjedoci ili svjedoci pod prijetnjom), saradnja Odjela za podršku i službenika Sudske policije odvija se uz saglasnost/naredbu predsjednika sudskog vijeća.

45. Odjel za podršku svjedocima obraća se pismenim putem komandiru Sudske policije za pružanje dodatne asistencije u slučaju procjene pojavljivanja agresivnih svjedoka, velikog broja svjedoka koji svjedoče u istom danu, prisustva većeg broja javnosti na glavnom pretresu, a naročito u slučaju svjedočenja mlđb. svjedoka i svjedoka sa mjerama zaštite koji svjedoče iz posebne prostorije uz pomoć tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka.

Druge relevantne institucije i nevladine organizacije

46. Odjel za podršku svjedocima u fazi nakon davanja iskaza, a zavisno od potreba i stanja svjedoka, može svjedoku dati preporuku da se javi nekoj od nadležnih ustanova (centri za socijalni rad, porodična savjetovaništa, centri za mentalno zdravlje, klinički centri i sl.) ili nevladinoj organizaciji radi rješavanja specifičnih potreba svjedoka.

IV PRISTUP CMS-u, VOĐENJE DOKUMENTACIJE, ARHIVIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

Pristup CMS-u

47. Pristup Sistemu za automatsko upravljanje predmeta u sudovima (CMS) Rukovodioca OPS-a regulisano je Izmjenama i dopunama Pravilnika o CMS-u Visokog sudskog i tužilačkog savjeta od 8.20.2012.godine u dijelu koji se onosi na Odjele za podršku svjedocima (član 2; član 5; član 6; član 62a)

48. Rukovodilac OPS-a putem CMS vrši uvid u krivične predmete suda u kojima postoji potreba za pružanje psihološke, socijalne i logističke podrške i pomoći svjedocima koji se pojavljuju pred Krivično-prekršajnim odjeljenjem ovog suda.

49. Rukovodilac OPS-a postupa po naredbi postupajućeg sudije i pismenim putem izvješava o ishodu intervencije.

Izvještaji o radu

50. Rukovodilac OPS-a predsjedniku Okružnog suda dostavlja mjesečni izvješta o radu u kojem su navedeni statistički podaci o radu sa svjedocima i sedmični pregled aktivnosti značajne za određeni mjesec, te godišnji izvještaj koji sadrži podatke o realizovanim aktivnostima, statističke podatke o radu sa svjedocima, kalendar seminara, edukacija i obuka, te dio izvještaja u kojem su navedene prepreke, preporuke i zaključci.

Vodjenje spisa

51. Nakon potvrđene optužnice, OPS otvara novi spis predmeta u koji se unosi broj predmeta. Spis sadrži sve neophodne podatke o predmetu i svjedocima, a uključuje: liste poziva za svjedoke za svjedočenje na glavnom pretersu, individualne obrasce za rad sa svjedocima sa listom kontakata, procjene i anamneza, procjenu troškova, službene zabilješke i ostala dokumentacija vezana za svjedoka.

52. Nakon pravosnažnosti presude, spis predmeta se rasformira, a za svjedoke iz predmeta formira se individualni spis/dosije koji se vodi po abecednom redu i čuva se u Odjelu za podršku svjedocima šest (6) godina nakon čega se određeni podaci uništavaju, a opšti podaci ostaju kao dio trajne arhive.

53. Podaci o zaštićenim svjedocima čine povjerljiv sadržaj spisa i kao takvi smatraju se tajnim i drže se u posebno odvojenom spisu i čuvaju na posebnom mjestu u Arhivi suda.

54. Informacija o stanju i potrebama svjedoka koja se dostavlja Predsjedavajućem sudskom vijeću, ukoliko se odnosi na svjedoka kojem je zaštićen identitet dostavlja bez ličnih podataka.

55. OPS vodi bazu podataka o svjedocima koja sadrži opšte, specifične i druge podatke vezane za svjedoke koje služe za izvještavanje i analizu rezultata rada OPS-a.

OPS može dostaviti podatke o radu sa svjedocima, a koji ne uključuju otkrivanje identiteta svjedoka, medijma, vladinim i nevladinim organizacijama i institucijama isključivo uz odobrenje predsjednika Suda.

V PROFESIONALNO USAVRŠAVANJE

56. Rukovodilac Odjela za podršku svjedocima prisustvovaće edukacima koje organizuje Centar za edukaciju sudija i tužilaca RS na teme/oblasti iz krivičnog prava, pravne psihologije, sudske psihologije i forenzičke psihologije, kao i seminarima i edukacijama koje organizuju relevantne institucije i organizacije u BiH i u okruženju, a koje imaju za cilj unapređenje profesionalnih kapaciteta, vještina i znanja rukovodioca OPS-a u oblasti psihologije, prava, sociologije, viktimologije i drugih srodnih naučnih disciplina značajnim za rad OPS-a.

PREDSJEDNIK SUDA

Milorad Novković